

2004 Türkiye İktisat Kongresi (3)

Aykut Göker

2004 Türkiye İktisat Kongresi hazırlık çalışmaları çerçevesinde kurulan Bilim ve Teknoloji Politikaları Çalışma Grubu'nun hazırladığı raporda, "sınai üretimde rekabet üstünlüğünün sağlanması" için öncelik verilmesi istenen teknolojik faaliyet konularından bazılarını değinmiştim. Bilim ve teknoloji politikalarında nihaî hedef, sâdece, ürünlerimize dünya pazarlarında rekâbet üstünlüğü kazandırmaktan ibâret değil elbette. Bu üstünlük, başka toplumsal amaçlara da hizmet edeceği için önemli ve âdeta bir olmazsa olmaz koşul. Rekâbet üstünlüğü sağlamak, dünya pazarlarına daha çok mal ve hizmet ihraç edebilmek; dolayısıyla da, daha çok üretim ve daha çok sınai yatırım yapmak ve daha çok iş imkânı yaratabilmek, toplumun refah seviyesini yükseltebilmek için daha çok kaynak ayırabilmek demek. Onun için raporda buna birinci öncelik verilmiş; ardından da, insanlarımızın yaşam kalitesinin yükseltilmesi için öncelik verilmesi gereken teknolojik faaliyet konularına ilişkin öngörüler sıralanmış. Bir fikir verebilmek için, "**Sağlık ve Yaşam Bilimleri**" ile ilgili olanlarından bazılarını aşağıya kaydediyorum:

- İnsan sağlığını korumak ve tedavi amacıyla, 'rekombinant DNA teknolojisi' kullanılarak yeni moleküller geliştirilmesi ve bu molekülleri temel alan aşı ve ilâçların üretimi.
- İlâçların hedeflenen etkiyi hedeflenen noktada (örneğin, sadece hedef alınan kanserli hücrelerde) yaratabilmesi için, yeni, 'kontrollü ilâç salım sistemleri' ile 'ilâç taşıyıcı sistemler' geliştirilmesi.
- Yeni moleküler simülasyon modelleri ve bilgisayar destekli ilâç tasarım [CADD] teknikleri kullanılarak özgün bileşikler tasarlanması; ve 'kombinatoryal kimya' ile 'HTS [high throughput screening]' teknikleri gibi yeni teknikler kullanılarak, çok daha hızlı ve ucuza, ilâç adaylarının belirlenerek yeni ilâçların geliştirilmesi.
- Hücre ve gen tedavisi yöntemleri ile dejeneratif hastalıkların tedavisi.
- Hekimlerin, örnekleri lâboratuvarlara yollamadan, hasta başında gerekli testleri yapmalarını ve süratle hastalarına müdahale etmelerini sağlayacak tanı kitlerinin geliştirilmesi.
- Vücut parametrelerinin dolaştıkları damardan takibine ve mikro müdahalelerle arterioskleroz gibi patolojik durumların düzeltilmesine imkân sağlayan mikro cihazların geliştirilmesi.
- Düşünce kontrollü, öğrenen ve kendini uyarlayan yapay uzuv ve eklemlerin ve biyoyumlu yapay duyu organlarının (göz, kulak, burun) geliştirilmesi ve üretilmesi.
- Uzaktan sağlık hizmetleri verilebilmesine imkân sağlayacak, uzaktan hasta izleme cihaz ve sistemlerinin geliştirilerek üretilmesi (bu kapsamda, kâlp ve akciğer fonksiyonlarını uzaktan ve gerçek zamanlı olarak izlemeye ve müdahale etmeye yarayan sistemlerin geliştirilmesi ile kronik hastalıklara ilişkin verilerin iletişim ağları üzerinden uzman merkezlere gönderilmesini ve gerektiğinde en yakın sağlık biriminin devreye girmesini sağlayan bir sistemin kurulması).

Sağlığımızın korunması ve etkin tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi ile ilgili olarak öncelik verilmesi gerekli görülen diğer faaliyet konularını ya da "**Sağlıklı ve Çağdaş Kentleşme**" gibi başka toplumsal hedefleri erişilebilir kılmaya yönelik diğer öngörülerini öğrenmek için okuyucularımız <http://vizyon2023.tubitak.gov.tr> ve www.ttg.org.tr adreslerinde yer alan rapora göz atabilirler. Peki ama, toplum olarak sayılan alanlarda varlık gösterebilme becerisini nasıl kazanacağız? Rapor bu konuda da, çeşitli politika önerileri ortaya koymaktadır. Bu

bağlamda altı çizilen bir öneri, bu köşede üzerinde çok durulan, kamu satın almaları (özellikle de **savunma amaçlı alımlar**) yoluyla, ülkenin bilim ve teknoloji yeteneğini yükseltmeye yönelik bir kamu tedarik politikası izlenmesidir. Diğer pek çok politika önerisi arasında altı en çok çizilen konu ise, Türkiye'nin genç nüfusu ve bu nüfusun çağın teknolojileriyle donatılarak üretken hâle getirilmesi gereğidir. Bunu başaramayan bir Türkiye için, bu büyük fırsatın muazzam bir tehdide dönüşeceği de madalyonun diğer yüzü olarak, Raporda önemle ortaya konmuştur. 5-9 Mayıs tarihleri arasına ertelenen Türkiye İktisat Kongresi'nde, bu rapora kimlerin ne ölçüde sahip çıkacaklarını merakla bekliyoruz.

<http://www.inovasyon.org>

CBT. 14 Şubat 2004